

var billigere, om Staten overtog Driften; han har i saa Henseende henvist til, at i Kommissionens Betænkning har Mindretallet ogsaa udtalt det. Ja, det er bekendt, at det siger Mindretallet; men jeg bryder mig mere om Kendsgerninger end om, hvad der siges, og Kendsgerninger ville overbevise det ærede Medlem; naar han tager Finansloven, vil han se, at alt hvad Staten driver, i Virkeligheden er dyrere. Det er ogsaa en Kendsgerning, at, naar Staten tager noget i sin Haand, maa vi straks rykke ud med flere Penge, end naar der er Spørgsmaal om privat Drift. Man kan sige, at det kommer igen i Fremtiden, og at det derfor ikke gør saa meget, at det er dyrere straks, det bliver senere billigere. Jeg holder mig til Finansloven, som er et Udryk, hvoraf det fremgaar, hvor billig Staten i saa Henseende driver den Slags Anstalter. Jeg holder mig til Anstalter, som ere billigere at drive end Anstalter for disse dybt suntne Individer, hos hvem der skal være Bagt baade Nat og Dag. Jeg nævner først, hvad Aandsvageanstalten paa Ebbesøgaard koster. Der er ca. 800 aandsvage inde paa Anstalten, og der er Plads til 2—300 endnu, saa der er ikke Tale om, at Anstalten mangler Plads; der er derfor heller ikke af den Grund Anledning for Staten til her at gribe ind. De 800 aandsvage koste for Statens Bedkommende 250 Kr. pr. Individ, og lige saa meget gives der af Amt og Kommune, det er altsaa 500 Kr. pr. Individ. Jeg skal gøre den Bemærkning i Forbigaaende, at der er ikke Tale om, at Kommuner og private ville saa billigere Vilkaar, hvis Staten drev de Kællerske Anstalter, end nu. Thi Meningen er, at selv om Virksomheden overtages af Staten, skal der fremdeles betales det samme af Kommune og private. Altsaa hvert Individ koster det offentlige 500 Kr. Dernæst lad os tage de blinde, hvad koste de ca. 100 blinde? Det maa jo antages, at det at styre de blinde og oplære dem maa være i og for sig billigere — Værkerkræfterne ere vel lidt dyrere; men det kan ikke spille nogen stor Rolle — de trænge jo ikke til den Bagt og det Opsyn, som der Nat og Dag maa være over for de aandsvage. De 100 blinde koste Statskassen 90,000 Kr., det bliver 900 Kr. pr. Individ. Man ser altsaa, at det er adskilligt dyrere. Jeg tager nu de døvstumme. Det ærede Medlem lodpriste saa højt Forstander Jørgensen. Ja, Forstander Jørgensen i Fredericia er vist en ganske udmærket Mand paa sit Omraade; men særlig sagkyndig paa det Omraade, vi her befatte os med, er han ikke. — Hvad koster nu denne Anstalt i Fredericia? De

200 døvstumme koste ca. 125,238 Kr. — det er ogsaa Mennesker, som kun trænge til Pleje og Opklærelse og ikke absolut til Bagt paa enhver Tid af Døgnet — det bliver 626 Kr. pr. Individ, og heri er ikke medregnet Forrentning og Afdrag af den Sum, som indetaar i Bygningerne, og som er meget betydelig; heller ikke er der medregnet Pensionering til Embedsmænd, saa jeg regner ikke fejl, naar jeg siger, at det naar op til 7—800 Kr. for hver. Endelig gaa vi til de sindssyge. Staten har under sin Forsorg omtrent 1800 sindssyge, og de koste den ca. 1,100,000 Kr. aarlig, deri ikke medregnet de mange store Ejendomme, i hvilke der stikker mange Millioner Kr. Hver af de sindssyge koster altsaa Statskassen over 600 Kr. aarlig, fraregnet Udgifterne ved Pensioneringen af Embedsmændene osv.; regnes disse Udgifter med, vil det vel blive 7—800 Kr. pr. Individ, og der er jo slet ikke Tale om nogen Stoleundervisning. Jeg tror saaledes med disse Kendsgerninger for Dje, at vil man have Opgaven løst nogenlunde billigt, saa skal man ikke lade den gaa over til Staten; men Hensynet til Udgifterne er ganske vist, ligesom den ærede foregaaende Taler, heller ikke Hovedsagen for mig; havde jeg den Opfattelse, at de paagældende ikke ville blive behandlede human, eller at de ville blive behandlede mindre godt i en Privatanstalt, end naar Staten overtog Anstalten, vilde jeg bestemt holde paa, at Staten overtog Anstalten; men jeg er aldeles overbevist om, at der ikke er nogen som helst Grund til at antage noget saadant. Jeg kan derfor af min fulde Overbevisning gaa med til Udvalgets Flertals Forslag under §§ 1—2, og da den ærede Ordfører saa udspørlig har udviklet Grundene for de der foreslaaede Bestemmelser, kan jeg ganske slutte mig til ham; idet jeg blot udtaler, at i Henseende til Forstaaelse af § 2, som jeg anser for et Hovedpunkt, naar der er Tale om en Afvikling med Gjærne af Anstalten, er jeg fuldt enig med den ærede Ordfører i hans Forstaaelse, at det er Meningen, at Enken beholder de 2000 Kr. aarlig sin Levetid, enten Anstalten saa har en mindre eller større Værdi end 50,000 Kr. udover Gælden, altsaa enten den paagældende ejer en Kapital, som svarer til de 2000 Kr., eller ikke. Efter det Forslag, som foreligger fra Ministeren, ere Anstalterne anslaaede til Værdi af 242,000 Kr. — det er ganske vist ikke opløst, hvorledes dette Beløb fremkommer — men efter hvad jeg ved, skal Værdien ikke være saa nær ved den Sum, som Ministeren gaar ud fra, at der skulde rykkes ud med til Oktober. Derefter